

ΡΩΓΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟ ΔΝΤ

Η άποψη που κυριαρχεί πλέον στις Βρυξέλλες είναι ότι για να σωθεί η ευρωζώνη, η Ελλάδα πρέπει εφεξής, μόνη της εδώ και τώρα, να λύσει τα δημοσιονομικά της προβλήματα. Τυχούσα διάσωσή της θα άνοιγε τον ασκό του Αϊόλου, με τον ηθικό κίνδυνο της έλλειψης μελλοντικής πειθαρχίας και από άλλες χώρες. Απεναντίας, η «χρεοκοπία» μιας χώρας ή η μείωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της, ενώ δεν αποτελεί πρόβλημα για την ευρωζώνη, βοηθάει και στην τήρηση της πειθαρχίας από τους υπόλοιπους. Όσο πιο βαρύς ο πέλεκυς στη χώρα που αφήρησε στο παρελθόν τη δημοσιονομική πειθαρχία τόσο πιο ξεκάθαρο το μάθημα για τους υπόλοιπους.

Του **ΓΚΙΚΑ Α. ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗ**

Οι Βρυξέλλες θα προσφέρουν χείρα βοηθείας μόνον αν, υπό τον παροξυσμό των αγορών, το κόστος δανεισμού αυξηθεί και σε άλλες, μεγαλύτερες χώρες από την Ελλάδα, αν δηλαδή η κρίση επεκταθεί και αλλού, όπως φάνηκε αμυδρά να γίνεται πριν από λί-

γες βδομάδες. Στο μεταξύ, η Ελλάδα θα αφηθεί ολομόναχη στην πίεση της αγοράς ώστε να αναγκαστεί να πάρει κυρίως τα μέτρα περιστολής των δαπανών που απαιτούνται.

Η αναβολή της περιγραφής ενός πλαισίου-διάσωσης για την Ελλάδα αποτελεί στρατηγική επιλογή της Ε.Ε. Έτσι, δεν αναλαμβάνονται δεσμεύσεις. Συμφωνούν όλοι, υπάρχει ομοφωνία για την αναβολή:

- * Συμφωνεί η ΕΚΤ, διότι έτσι διασφαλίζει καλύτερα την ανεξαρτησία της.
- * Συμφωνούν οι «σκληροί», διότι έτσι επιβάλλουν την πολυπόθητη πειθαρχία και σταθεροποιούν την ευρωζώνη, όπως περιγράφηκε νωρίτερα.
- * Συμφωνεί η Ελλάδα, η οποία αν ζητούσε επισήμως πακέτο διάσωσης, τότε θα εξέπεμπε το σήμα ότι δεν ασχολείται σοβαρά με το δημοσιονομικό της πρόβλη-

μα και έτσι δεν θα μπορούσε να ανακτήσει την απαιτούμενη αξιοπιστία.

* Συμφέρει και τις αγορές, διότι όσο η αβεβαιότητα επίλυσης του ελληνικού προβλήματος διαρκεί τόσο μεγαλύτερη διακύμανση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων, και τα κέρδη από την κερδοσκοπία.

Περιορίζονται οι επιλογές

Με δεδομένη την ισορροπία συμπεριφορών που οδηγεί στην αναβολή του πακέτου διάσωσης, οι επιλογές της Ελλάδας περιορίζονται. Μία επιλογή που συζητείται είναι η χρήση ενός πακέτου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ένα τέτοιο πακέτο, πράγματι, θα εκτόνωνε την κρίση. Η εμπειρία των τελευταίων 20 ετών δείχνει ότι όταν οι αγορές επιπεθούν σε χώρα, οι αγορές πάντα κερδίζουν, με μόνη εξαίρεση την περίπτωση που η χώρα διαθέτει τεράστια ποσά συναλλαγματικών διαθεσίμων (βλέπε Χονγκ Κονγκ 1998). Συνεπώς, στήριξη σε χώρα σημαίνει παροχή πακέτου χρημάτων. Οι φραστικές δηλώσεις δεν κάνουν τις αγορές να υποχωρήσουν. Το ΔΝΤ μπορεί να παράσχει ένα τέτοιο πακέτο διαθεσίμων. Όμως, για την Ελλάδα, η προσφυγή στο ΔΝΤ δεν αποτελεί την ενδεδειγμένη πρώτη λύση. Αποτελεί την τελευταία. Πρώτον, η προσφυγή στο ΔΝΤ θα δυσχεράσει τους υπόλοιπους Ευρωπαίους κυρίως επειδή θα σηματοδοτήσει ότι η ευρωζώνη δεν έχει διάρκεια χωρίς εξωτερική βοήθεια, ότι το οικοδόμημα της ΟΝΕ καταρρέει. Η προσφυγή της Ελλάδας θα είναι η πρώτη ρωγμή στην ευρωζώνη, που άλλωστε είναι και αυτό ακριβώς που «σκληροί» επιθυμούν αυτήν τη στιγμή να αποφύγουν, αφήνοντας την Ελλάδα μόνη στην πίεση των αγορών. Δεύτερον, η προσφυγή στο ΔΝΤ αποτελεί λύση απελπισίας. Η Ελλάδα θα είναι πλέον έρμαιο του ΔΝΤ, αφού δεν θα έχει τη στήριξη της Ευρώπης. Θα σύρεται εκλιπαρώντας.

Ποσοτικοποίηση των μέτρων

Η λύση είναι η Ελλάδα να επισπεύσει τα μέτρα που έχει ανακοινώσει. Να τα ποσοτικοποιήσει και να πείσει τους υπόλοιπους Ευρωπαίους ότι επαρκούν για να φέρουν τη μείωση των ελλειμμάτων που τους υποσχέθηκε. Πρέπει και να πειστούν όλοι οι Έλληνες να τα αποδεχτούν. Να καταλάβουν ότι δεν έχουν μόνο δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις απέναντι στο κράτος.

Η πολιτική συγκυρία ευνοεί την απαιτούμενη επικέντρωση στα μεγάλα και βαθιά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας*. Έχουμε μια νέα κυβέρνηση με σημαντική πλειψηφία. Και δύο στους τρεις πολίτες επικροτούν τα περιοριστικά μέτρα που ανακοινώθηκαν. Η ύφεση διαρκείας μπορεί να αποφευχθεί.

Ο Γκίκας Α. Χαρδούβελης είναι καθηγητής Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, οικονομικός σύμβουλος της Eurobank.

* Απόσπασμα από παρουσίαση σε ημερίδα του ΟΠΕΚ, 18/2/2010.